

„Samorząd dla Dziedzictwa” to konkurs nagradzający gminy za modelowe opracowywanie i wdrażanie gminnego programu opieki nad zabytkami.

Jego głównym celem jest motywowanie samorządów do opracowywania i wdrażania obowiązkowych dla gmin, w ramach ustawy o Ochronie Zabytków i Opiece nad Zabytkami, programów opieki nad zabytkami oraz promocję dobrych praktyk w tym zakresie. Laureatem w kategorii gminy miejskie zostało miasto Łódź. Wyróżnieniami w kategorii gminy miejskie doceniono Bolesławiec, Gdynię i Żyrardów.

Jury konkursu wyróżniło samorząd miasta Bolesławiec za:

- Dostrzeżenie potencjału dziedzictwa kulturowego gminy i konsekwentną realizację programu ochrony zabytków rozumianego jako strategia zarządzania tym dziedzictwem;
- Kompleksowe podejście do dziedzictwa kulturowego miasta, konsekwencję i duże zaangażowanie samorządu lokalnego w realizację zapisów programu, biorąc pod uwagę wielkość miasta;
- Dobre powiązanie programu ochrony zabytków z innymi dokumentami strategicznymi, w tym odnoszącymi się do planowania przestrzennego oraz zarządzania finansami gminy.

Narodowy Instytut Dziedzictwa zwraca uwagę, iż „Analiza dokumentu oraz procesu wdrażania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Bolesławiec na lata 2014-2018 pozwoliła wysoko ocenić wypełnianie zadań samorządowych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, który to proces odbywa się przy dużym nakładach finansowych miasta, wysokich kompetencjach pracowników samorządowych oraz zaangażowaniu i kreatywności

miejskiej instytucji, jaka jest Muzeum Ceramiki”.

Należy podkreślić, że zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym w Bolesławcu to rezultat aktywnej kooperacji wydziałów urzędu i miejskich instytucji samorządowych. Funkcja koordynatora spoczywa w rękach prezydenta miasta, który nadzoruje w tym zakresie działania poszczególnych wydziałów: Wydziału Mienia i Gospodarki Przestrzennej (w tym Referatu Gospodarki i Informacji Przestrzennej) oraz Wydziału Zamówień Publicznych i Inwestycji Miejskich. Warto przypomnieć, że w 2006 r. opracowano program Nowa Starówka, który zakładał przeprowadzenie kompleksowych działań konserwatorsko-renowacyjnych w obrębie Starego Miasta Bolesławiec w oparciu o mechanizm współzrządzenia i współodpowiedzialności Gminy Miejskiej i wspólnot mieszkaniowych. Obecnie w Bolesławcu znajduje się około 700 obiektów, które mogą ubiegać się o przyznanie dotacji do remontu zabytku. Każdego roku wpływają kolejne wnioski, które po pozytywnym zaopiniowaniu, sukcesywnie rozszerzają obszar zrewitalizowany. Spośród inwestycji własnych Gminy Miejskiej Bolesławiec przy zabytkach wyróżnia się olbrzymi projekt rewitalizacji i przywrócenia funkcji XIX-wiecznym zakładom kąpielowym oraz prace remontowe w budynku renesansowego ratusza (remont hełmu wieży oraz wnętrz dolnej kondygnacji). Gmina Miejska Bolesławiec od wielu lat prowadzi konsekwentną politykę wzmocnienia gospodarczej, kulturalnej i turystycznej pozycji miasta w oparciu o bolesławiecką ceramikę. Działania w tym zakresie, koordynowane przez prezydenta miasta, prowadzone są przez trzy miejskie instytucje kultury (Bolesławiecki Ośrodek Kultury – Międzynarodowe Centrum Ceramiki, Muzeum Ceramiki oraz Miejską Bibliotekę Publiczną – Centrum Wiedzy) oraz Wydział Rozwoju i Promocji Miasta. Od wielu lat Bolesławiec współpracuje też ze stowarzyszeniami miast ceramiki we Włoszech, Francji, Hiszpanii, Rumunii, Niemczech, Portugalii i Czechach, a w sposób szczególny z Europejskim Ugrupowaniem Współpracy Terytorialnej „Miasta Ceramiki”. W 2015 r. Gmina Miejska Bolesławiec została inicjatorem i członkiem-założycielem Stowarzyszenia Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej, którego celem jest promocja i popularyzacja polskiej ceramiki na arenie międzynarodowej. W latach 2017-2018 w ramach działalności stowarzyszenia zorganizowano cykl wystaw promujących bolesławiecką ceramikę we Włoszech: w Vietri sul Mare, w Instytucie Polskim w Rzymie, w Anconie i w Faenzie, a także cykl wystaw prezentujących włoską ceramikę w Polsce: w Bolesławcu i we Włoskim Instytucie Kultury w Krakowie. Kolejnym krokiem w budowaniu sieci międzynarodowej współpracy jest podjęcie starań o włączenie Bolesławca do Europejskiego Szlaku Ceramiki, jednego ze szlaków kulturowych certyfikowanych przez Radę Europy.

Głównym partnerem do współpracy i realizatorem licznych przedsięwzięć, działań z zakresu edukacji i promocji dziedzictwa kulturowego jest Muzeum Ceramiki w Bolesławcu. Aktywna współpraca muzeum z Gminą Miejską Bolesławiec, przy zaangażowaniu licznych partnerów w kraju i za granicą, umożliwia realizację wielu międzynarodowych projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej bądź z innych źródeł. W ramach tych projektów zrealizowano wiele inwestycji (remonty budynków muzeum, modernizacje wystaw stałych, zakup wyposażenia i multimedii), a także tzw. działań miękkich – zorganizowano wystawy w Polsce i za granicą, wydano wielojęzyczne publikacje, przeprowadzono międzynarodowe konferencje, zrealizowano wiele cykli lekcji muzealnych i warsztatów. Gmina Miejska Bolesławiec wspiera finansowo te przedsięwzięcia, zapewniając w budżecie wkład własny oraz prefinansując wydatki w projektach rozliczanych na zasadach refundacji.

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć promujących lokalne dziedzictwo było stworzenie, a następnie rozbudowa transgranicznego szlaku turystycznego „Via Fabrilis”, prezentującego dawne rzemiosła i miejsca z nimi związane na pograniczu czesko-polskim. Szczególnie cenną inicjatywą jest włączenie Bolesławca w działalność międzynarodowych Szlaków Kulturowych Rady Europy: Destination Napoleon i European Route of Ceramics. Do największych wyzwań stojących obecnie przed Gminą Miejską Bolesławiec należy realizacja projektu „Polska i Norwegia na Europejskim Szlaku Ceramiki: włączenie Bolesławca i Porsgrunn do międzynarodowej sieci współpracy miast o tradycjach ceramicznych”. W jego ramach przeprowadzona zostanie rewitalizacja jednego z najcenniejszych bolesławieckich zabytków – neogotyckiego pałacu Pücklera – z przeznaczeniem na nową siedzibę Muzeum Ceramiki. Projekt uzyskał dofinansowanie z Mechanizmu Finansowego EOG w ramach Programu Kultura i będzie realizowany wspólnie z norweskim miastem Porsgrunn w latach 2021-2024.